

REDACȚIA

Arad, Dealul Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pontru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10 "
 pe 1/4 an 5 "
 pe o lună 2 "

Nr-ii de Duminică pe an
 4 coroane.

Pentru România și strălă-
 tate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se însoțesc.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Ferencz-utca nr. 21

INSERȚIUNILE:

de un sîr garment: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b
 de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Berisori nefrancate nu se primec

Majestatea Sa nu cedează cu nici un chip!

Toate ziarele maghiare — unele în ediție separată chiar aseară — au publicat următoarea știre pri-
 mită din Viena:

„Contele Khuen a prezentat Luni seara un Memorand M. Sale în care arată tulburarea ce s'a produs
 între Unguri în urma ordinului de zi către armată, precum și modul cum crede că s'ar putea salva situația.
 A întrebat pe M. Sa dacă vine la Budapesta.

„M. Sa a răspuns că deocamdată nu vine. A declarat d'asemeni, că ține cu toată hotărîrea la principiile formulate în Ordinul
 de zi către armată și în privința limbii maghiare de comandă nici chiar declarații principiare nu face, cu atât mai puțin promisiuni formale.

PROCLAMAȚIA.

Ne închinăm în fața proclamației
 M. Sale Francisc Iosif I. Istoria dreaptă,
 dela data ordinului de zi către armată
 din Chlopy încoaci, va însemna un
 nou capitol în bogata și lungă dom-
 nie a monarhului nostru. Căci nu este
 o simplă „poruncă armatei”. Sale acest
 act, ci un mare eveniment care intere-
 sează în primul rînd popoarele, ras-
 sele căror sînd indirect.

Aproape ne obișnuiserăm cu gîn-
 dă, că în statul ungar s'a întronat
 sistemul conform căruia noi, naționa-
 liștii, să fim considerați drept niște
 apendice cari trebuie să dispărem în ele-
 mentul „singur alcătuit”, cel domi-
 nant maghiar. Pe fie-care și eram puși
 ferți „ideii” și aproape s'au exhau-
 riat mijloacele de a ne perde în oceanul
 statului unitar maghiar național. Re-
 măsese doar armata comună singura
 instituțiune mai la adăpost de incer-
 cările d'a fi închinată ideii de stat,
 se înțelege: stat național maghiar.

Se pornise însă campania violentă
 d'a se închina și armata.

Și mulți s'au cutremurat. . . Dar
 dacă șovinismul escerbat va învinge și
 de astă dată?! . . . Cine și ce mai are
 garanție atunci că Ungurii n'au să
 fie singurii arbitri dacă nu în monar-
 chia întreagă, apoi desigur în statul
 ungar?! . . . Nu mai era atunci decât
 chestie de timp, ca într'adevăr, Un-
 gurilor de azi să le succedă a do-
 vedi de fapt, că statul acesta nu este
 cum l-a lăsat Dumnezeu și cum l-a
 întemeiat S-tul Stefan, cu mai multe
 popoare, locuit de rase diferite, ci s'a
 făcut cum l-au visat actualii apostoli
 ai — imperialismului maghiar. Ca
 uluții stam de câte-va luni încoaci și
 mai ales de când criza s'a agravat, pe
 fie-care și puteam să ne temem de
 câte o surprindere care să fie o zală
 ori mai bine: un popaz în Calvarul
 ce urcăm de când cu epoca de consti-
 tuție maghiară.

Vine însă proclamația, pe neaștep-
 tate și de atîta înțeles plin, încât con-
 sternați rămân cei cari erî încă se
 credeau numai un pas dela isbînda fi-
 nală. Și jubilează oropsiți.

Pentru-că ce spune Majestatea Sa.
 Nici-odată nu va ceda din drep-
 turile și prerogativele sale privitoare la
 armată. Ci aceasta are să rămână și
 în viitor cum este astăzi. Nu admite
 tendențele unilaterale cari slăbesc ar-
 mata și pot să pună în joc poziția de

mare putere a monarhiei, ci vrea ho-
 tărîți ca sub sceptrul Său și în armata
 Sa să se valoreze toate popoarele (ras-
 sele) d'oprivă.

E o făgăduință solemnă ce face
 un monarch încercat, și un testament
 politic este proclamația aceasta, căci
 ea leagă nu numai pe autorul ei, dar
 și pe urmașii Săi.

Toate li-a împlinit, câte au cerut
 și stăpîni absoluți i-a lăsat M. Sa pe
 Unguri dela 1867 încoaci. S'au adus
 legi formulate de politiciani cari numai
 maghiarisarea ținteau. S'au nesocotit
 de ei legi cari păstrau și pentru noi o
 brumă de chezăsie. Datu-s'au general
 deslănțuit în strădele capitalei ungare.

Fost-a îndepărtată statuta celui ce a
 murit pentru — Impărat. Toleratu-s'a
 ca steagul împărătesc să fie batjocorit
 și lărat prin noroi și mobul din Bu-
 dapesta primit-a cu alaiu pe prim-
 ministrul (Wekerle) care se întorcea dela
 Viena disgrățiat și o revoluție parla-
 mentară impusu-l'a ear cărmuitor. De
 cheful unuî Bánffy chiar, fost-au con-
 cediați sfetnici luminați ca și Kálnoky.

Ce n'au făcut cărmuitorii unguri
 ajunși la larg?

Li-s'a infundat însă.

Coroana a trebuit să se convingă
 că sub regimul atîtor bunătăți, s'au
 țesut intrigi și formale conspirațiuni
 s'au pus la cale: guvernamentali și
 opoanți datu și-au mîna pentru a forța
 concesiile militare. Iesuitul mare, ajuns
 president al Dietei, numai în expresiuni
 se deosebește de Barabás, în tendențe
 toți sunt una.

Ce probe trebuie să aibă bătrînul
 monarch și ce experiențe triste trebuie
 că a făcut, ca din mijlocul taberei să
 le strige șovinistilor de toate nuanțele.
 Nici-odată!

Și ce satisfacție ni-a dat pentru
 răbdarea noastră și pentru împilările
 suferite, când cu atîta hotărîre și
 energie se ridică în contra tendențelor
 unilaterale.

Imperiu maghiar — jó éjszakát!
 Și rămăs bun să vă luați, șovin-
 istii de toate gradele, dela gîndul ca
 sub mantaua unei imunități prea înalte
 să mai susțineți aberația despre în-
 dreptățiarea voastră de a ne desnațio-
 nalisa, pentru-că, vezi Doamne, să se
 creeze poporul maghiar politic unitar
 și în limbă, care să fie singurul răzăm
 al Coroanei. . . Ați auzit, v'a spus-o:
 Coroana ține la însușirile bune ale
 tuturor popoarelor. . . Maghiar, Ro-
 mán, Slovac, Sêrb și Sas, ba chiar și

Bunierăți, ori-cât ați protesta, sunt
 priviți de monarch cu același ochi,
 răsfați nu încapă în jața — adevărului
 și dreptății!

Vă doare asta, nu-i așa! Și stri-
 gați că este o insultă pentru neamul
 vostru când e pus într'un rînd cu ce-
 lelalte.

Nu se putea face însă enuncia-
 țione mai clasică drept răspuns la unel-
 tirile în urma cărora d'atîta vreme
 s'au răscolit în țeară toate patimele și
 afură din lege stăm, mai rău ca în
 Balcani.

Monarhul care a vîrsat lumină
 și mîngăiere, Francisc Iosif I, mulți

Convocarea congresului națio-
 nal-bisericesc român. Majestatea Sa ces.
 și reg. apostolică cu preînalta rezoluțiune din
 22 August 1903 s'a îndurat a lua preagra-
 țios la cunoștință notificarea I. P. S. D. ar-
 chiepiscop și metropolit Meșianu referitoare
 la convocarea congresului național-bisericesc
 pe ziua de 1/14 Octombrie a. c.

Impăratul Germaniei și Ungurii.
 Despre toastul ce a rostit Impăratul Ger-
 maniei la dineul ce s'a dat Vineri în Bur-
 gul din Viena, „Pesti Hirap” dela 19
 Septembrie scrie:

În decursul serii, târziu de tot, a
 sosit la Budapesta știrea, că la Viena, cu
 prilejul prînzului împărătesc, s'a instituit
 toastul împărătesc. Impăratul Wilhelm, ca
 aluziune directă la proclamația domni-
 torului, în toastul său a accentuat importanta
 unității armatei. Se vede din asta, că to-
 tuși are a face visita Impăratului cu pro-
 clamația domnitorului, cu toate că un
 bărbat de stat din suita Impăratului Wil-
 helm tocmai a accentuat că Impăratul
 Wilhelm nu se amestecă în afacerile Un-
 gariei.

Dar toastul extraordinar al Impăratu-
 lui Wilhelm este un fapt, la care are cu-
 mint și legislațiunea maghiară și anume
 pentru-că Domnitor străin nu-i permis să
 influențeze asupra activității legislative ale
 altui stat. Ungaria la tot cazul se înșeală
 în Impăratul Wilhelm, dacă într'adevăr
 acest toast vrea să fie încontra luptei pen-
 trur drepturile naționale maghiare. Dar se
 poate că prin el a vrut numai să-i umble
 în vote Impăratului Austriei, și astfel mă-
 rind contrastele și mai mult între Austria
 și Ungaria, prepară rușerea.

Efectul toastului dovedește, că eve-
 nimente extraordinare produc situațiuni
 extraordinare. E nou de tot și ne mai vî-
 zut la asemenea serbări: Francisc Iosif I
 după toast a ciocnit paharul și apoi a îm-
 brășișat și sărutat de mai multe ori pe Im-
 peratul.

Dacă asta însemnează că Francisc
 Iosif în atitudinea sa contra drepturilor
 naționale maghiare contează pe deosebitul
 sprigin al Impăratului Germaniei, este eve-
 niment mare.

„E o mare schimbare. Și pe orizont se
 adună nori și mai negri.

Ce deosebire între acum și cele pe-
 trecute nainte cu cinci ani, când Impăratul
 Wilhelm fusese la Budapesta!

Impăratul Germaniei des- pre armata austro-ungară.

Ziarele din Viena publică o întrevedere
 ce a avut-o un publicist cu un bărbat
 de stat din suita Impăratului Germaniei.
 Acest bărbat de stat exprimă, fără in-
 dolală, părerea și a Impăratului Wilhelm.
 El a zis:

„Dacă armata austro-ungară s'ar
 despărți în două și s'ar face astfel o
 armată separată austriacă și separată
 maghiară, asta ar atinge fără indolală
 și relațiunile Austro-Ungariei către
 rabil pentru Austro-Ungaria. Ar trebui
 să se încheie noi alianțe și relațiu-
 nile dintre puteri ar trebui puse pe
 noui baze.”

Întreaga presa maghiară comen-
 tează viu această declarație și-l consi-
 deră pe Impăratul Germaniei ca pe o
 piedică mare în calea aspirațiilor
 „nației.”

Răspuns lui „Pester Lloyd”. În nume-
 rul său dela 21 Septembrie „Pester Lloyd”
 scrie: „Românii ultraști grupați în jurul
 Tribunei Poporului” au declarat răbofu
 Ungurilor și au declarat că vor lupta cu
 toate mijloacele încontra pretensiunilor na-
 ționale maghiare Românil patriotici din
 comitatele bănățene au convocat însă pe
 ziua de 23 Sept. o adunare în care vor
 protesta în contra faptului că ultraști din
 Arad, cari nu reprezintă de cât o grupare
 de interesați, dau declarație în numele
 Românilor. Vor protesta că Românil sunt
 prezentați ca dușman ai Ungurilor, când
 este bine știut, că ei se nizuesc a trăi bine
 cu Ungurii ca împreună să formeze zid
 de apărare contra Slavilor.”

Credem că „Pester Lloyd” este in-
 dus în eroare, pentru-că în afacerea mili-
 tară nu se va găsi Român care să nu
 aprobe cele zise de noi. Intrunirea în
 chestie — dacă într'adevăr e chemată, va
 fi cel mult opera bufonului dela țitica
 temișoreană și nu poate fi luată de nimeni
 în serios.

Cât despre insinuarea că noi am fi
 dușman ai Ungurilor și n'am dori să
 trăim cu ei în înțelegere pentru a forma
 zid de apărare contra Slavilor, protestăm!
 Vrem înțelegere, dar tot atîta de hotărît
 vrem să rămănem Români și atitudinea șo-
 viniștilor unguri în chestia militară o com-
 batem pentru-că ea țintește la slăbirea
 armatei, a Coroanei și mai presus de toate
 — maghiarizarea naționalităților cu ajutorul
 miliției. Aceste șire fie răspuns la the articu-
 lul de azi a prea onoraților Israelii dela
 Aradi Közlöny”, cari chiar și în „ziua
 lungă” și-au luat avînt să ne injure de
 par'că noi am fi venit aici de erî alaltăeri,
 ear dînșii își iau aiere par'că ar fi venit
 d'odată cu Arpad.

In sala mare dela „Crucea albă“,
Numai 2 repres.
 Mercuri și Joi la 23 și 24 sept.
 Inceputul la 8 ore.

HOMES & FEY

Cel mai renumiți artiști ai lumii.
 Occultism, spiritism, psilologie,
 somnambulism, și sugestie.
 Prețurile: locul I. 2 cor. locul
 II. 1 cor. 50 fl. Loc de stat I cor.
 Galeire 50 fl — Bilete se pot cum
 para în librăria lui Kl. in Mör.
 Telefon (pentru oraș și comitat) Nr 387

BRAUN N. A.

deposit de culori
Arad, str. Forray, piața Boros-Béni.
 Mare deposit de firnis, culori de
 ulei fabricat propriu, culori pentru vâp-
 sirea podelelor, uleiuri pentru mașini, și a.
 toate de prima calitate.
 — Comande din provincă se
 1034 27— efeptuiesc prompt și solid —
 — Pachetarea gratuit. —

KALMAR JOZSEF

mechanic.
 Recomandă
Bicicletele
 sale de cea mai bună calitate.
 Are în deposit gumă interioară și
 esterioră de prima calitate, și tot felul
 de părți constitutive d'ale bicicletelor.
 Eftine și pe lângă garanție
 efeptuiește 975 58 -
Reparaturi de biciclete,
 instalări de
 sonării electrice și telefonuri.
 Toate pe lângă garanție.
 Strada Salacz nr. 2. Telefon nr. 242.

Cel mai vechiu atelier de reparaturi
 și depozit de biciclete și mașini de
 cusut, în Arad, piața Libertății 7.

HAMMER VILMOS

mehanician electric.
N-rul telefonului 96.
 Biciclete de Dresda, calitatea I.
 Depozit de
 Mașini de cusut Singer pentru bro-
 darii fine, și
 mașini de cusut Singer cu 32 fl. pe
 lângă garanție de 5 ani.
 Instalări de sonerii și telefon.
 se primesc pe lângă mare garanție.
 Mare depozit de bucați de biciclete
 și mașini de cusut. 1059 -10

Telefon pentru oraș și comitat 471.

În atenția gospodărilor.

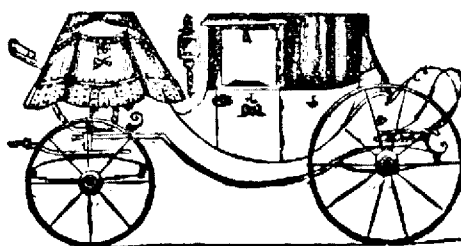
Au sosit
sticlele de aburi
 pentru crastaveti și poame,
 fabricat model, rezistând celui mai
 mare grad de caldura, facut din o
 singura bucată, pareți de sticla, de
 culoare verde sau albă.

URBAN E.

Se pot căpeta pe lângă prețuri
 foarte avantajoase numai la
 urm. ved. **Sütő József**
 prăvălie de sticlării
Arad, Forray-uteza 2/c.
 Mare depozit de tot felul de sticle,
 porcelanuri, vase de fert, lampe, cadre
 pe lângă prețuri scăzute.
 Tot aici se căpeta PETROLEU de
 CRISTAL fără miros; 1 litru 20 cr.
 Comande din provincie prompt
 și grabnic. 1052 12-30

Nou atelier pentru fabricare de roți și trăsuri!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și din provincă, că la
Arad, strada Kossuth n-rul 18
 am deschis un
atelier pentru fabricare de roți și trăsuri
 corespunzătoare cerințelor moderne.

În deplinesc în acest atelier toate
 lucrările și reparaturile corespunză-
 toare solid și prompt, pe lângă prețuri
 avantajoase. Provoacă-mă la faptul
 că numai în fabricii de mână I. am
 lucrat, sunt în poziția de a putea satis-
 face pe deplin m. on. public, pentru al
 cărui sprin mă rog.

Cu deos. stimă

1066 2-10

Kiss Ödön, fabricant de roți și trăsuri.

Inainte de a vă cumpăra hainele de lipsă

Mergeți de vedeti!!

Bazarul de haine pentru bărbați, băieți și
 copii alui

Frank Leo,
ARAD,

Andrássy-tér n-rul 9 (vis-à-vis
 cu noua biserică minorităților) unde, pe lângă
 prețuri avantajoase, sunt îngrămădite pe sama
 publicului haine impozant de multe. Imi iau

voia o înșira următoarele:

Haine de toamnă p. băieți: de 12-17 ani.

Haine de șeviot, bun	10 cor.
Haine de școală, foarte tari	11-14 "
Haine de camgarn fin, deosebite culori	15-18 "
Haine moderne, execuție frumoasă, dela	20 "
și mai sus.	

Haine de toamnă p. copii: de 3-12 ani.

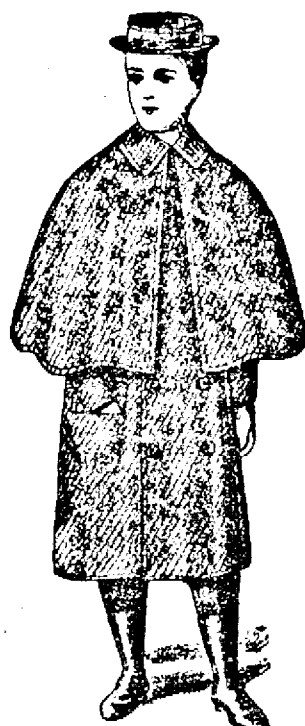
Haine cu 2 șire de nasturi	5-6 cor.
Haine Loden bun	7-8 "
Haine Loden veritabil de Zsolna	10-11 "
Haine de camgarn fin, specialitate, croitura modernă	12-14 "

Haine de toamnă p. bărbați.

Haine de șeviot	16 cor.
Haine mai fine șeviot	18-20 "
Haine de camgarn, cal. mijlocie	22-26 "
Haine din Loden veritabil de Zsolna	28-30 "
Haine de tot fine din camgarn modern	32-38 "
Specialități din cel mai fin camgarn frances	40-48 "

Paltoane p. bărbați.

Din șeviot sur-închis, buzunare modern	20 cor.
Din camgarn f. fin	28-36 "
Din șeviot double (d. toamnă)	25-44 "
Specialități: șeviot și camgarn, calitate I.	44-50 "
și mai scump.	

1066 2-10

Principii solide!

Clase după măsurile deosebite!

Serviciu prompt!

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta. Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă
 și folosește contra durerilor de
 cap, urechi și dinți, migrene,
 neuralgie, împedecarea circui
 lațiunei sângelui, anemie, amu-
 țeli, șuituri de ureche, bătă-
 de inimă, sgârciuri de inimă,
 astma, suzul greu, sgârciuri de sto-
 mac, lipsa poftet de mâncare, răceală
 la mână și picioare, slăbirea peste tot,
 reuma, podagră ischias, udului în pat,
 nfluensa, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și con-
 tra multor altor boale, cari la
 tracter normală a medicului
 se vindecă prin electricitate.
 Înșuirea acestui aparat este,
 că vindecă nu numai din timp
 în timp, ci introduce constant
 în corpul omenesc binefacătorul cu-
 rent, când pe deoparte vindecă
 cu succes boalele afătoare, eară
 pe de altă parte e cel mai bun
 scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat
 vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii,
 cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste
 atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin apa-
 ratul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul
 meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu
 poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în
 Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu
 (electro magnetic prin deosebită putere vindecătoare, e în genere cunoscut,
 apreciat și respândit.

Chiar și ieffinătatea estraordinară a crucei mele electro-magne-
 tice o recomandă cu înt-țire. 624 -174

Prețul aparatului mare e Cor. 6.
 folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.
 folosibil numai la copiii și la femei de consti-
 tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară
 și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
 colțul str. Kálmán.